

Eindrapport werkingsjaar 2021

1 januari 2021 – 31 december 2021 (12 maanden)

Eindrapport

**Gezinsondersteunend aanbod ter preventie van
vrouwelijke genitale verminking en gedwongen huwelijken**

Aanbod gecoördineerd door GAMS België

1. Context

1.1. Contactgegevens uitvoerder

Organisatie: GAMS België vzw, Groep voor de Afschaffing van Vrouwelijke Genitale Verminking

Naam contactpersoon: Katrien De Koster

Functie: Coördinatrice Helpdesk GAMS Vlaanderen

Telefoon: 0495 93 93 18

Emailadres: katrien@gams.be

Adres Hoofdzetel: Gabrielle Petitstraat 6, 1080 Brussel

Permanentie Antwerpen: Huis van het Kind, Antwerpen Noord, Pothoek, Pothoekstraat 112, 2060 Antwerpen

Permanentie Gent: de SLOEP vzw, Bevelandstraat 26, 9000 Gent

Permanentie Hasselt: Huis van het Kind Hasselt, Maastrichterstraat 96c, 3500 Hasselt

Permanentie Leuven: Huis van het Kind Leuven, Savoyestraat 4, 3000 Leuven

Werking Kortrijk: Op maat, samenwerking bij aanvragen individuele begeleidingen, opvolging risicosituaties en vormingen

Rekeningnummer: BE37 0012 8683 3928

Ondernemingsnummer: 0458.323.119

1.2. Informatie over de algemene werking van GAMS België

GAMS België vzw werd opgericht in 1996 en bestaat uit een groep van zowel mannen als vrouwen van verschillende origine die strijden tegen vrouwelijke genitale verminking (VGV) en andere vormen van gender gerelateerd geweld (GBV). De vereniging organiseert sensibiliseringsactiviteiten voor de betrokken gemeenschappen (gemeenschappen waar VGV uitgevoerd wordt) en cultuur sensitieve vormingen voor professionals . Daarnaast pleit GAMS op Vlaams, nationaal en internationaal niveau voor de preventie van VGV en gedwongen huwelijken (GH). GAMS ondersteunt individuen die direct of indirect te maken kregen met genitale verminking en/of andere vormen van gender gerelateerd geweld door hen te begeleiden naar de gepaste diensten (gezondheidszorg, juridische hulp, ...). Sinds 2009 organiseert GAMS ook psychologische consultaties, zowel individueel als in groep.

Sinds 2014 is GAMS structureel actief op Vlaams niveau met de oprichting van de Helpdesk Vlaanderen in Antwerpen, de regio met de hoogste prevalentie op vlak van VGV, na Brussel. De werking in Vlaanderen werd begin 2018 uitgebreid met een inloopsprekkuur in Gent en sinds midden 2019 in Leuven. Zowel in Antwerpen, als in Gent en in Leuven wordt GAMS momenteel ondersteund op stedelijk niveau door middel van een afsprakennota.

Sinds 2019 maakt de werking van GAMS deel uit van het gesubsidieerd aanbod van het Agentschap Opgroeien.

Op nationaal niveau begeleidde GAMS de redactie van de Belgische handleiding over VGV voor de betrokken beroepssectoren en bracht zelf ook verschillende publicaties en tools uit omtrent de problematiek.

Op Europees niveau is GAMS mede-oprichtster van het Europese netwerk "End FGM". Dit netwerk is een overkoepeling van 19 nationale NGO's die samen ijveren voor een duurzaam beleid tegen VGV op Europees niveau. (www.endfgm.eu).

Internationaal maakt GAMS deel uit van het Inter-Afrikaans Comité (CIAF), een koepelorganisatie van alle nationale comités die strijden tegen vrouwelijke genitale verminking en andere schadelijke praktijken. GAMS ondersteunt een project voor het stopzetten van VGV in Vélingara, Senegal.

Kortom: Het hoofddoel van GAMS is bij te dragen aan de strijd tegen vrouwelijke genitale verminking en andere vormen van gender gerelateerd geweld in Vlaanderen, België en in de rest van de wereld.

1.3. De omvang van de problematiek in België

Op 31 december 2016 wordt het aantal vrouwen en meisjes afkomstig uit een land waar vrouwelijke genitale verminking (VGV) wordt toegepast, geschat op meer dan 70.000. Van deze 70.000 zijn er waarschijnlijk 17.000 besneden en meer dan 8.000 lopen het risico om besneden te worden. Sinds de eerste schatting op 31 december 2007 is de prevalentie toegenomen. Dit wordt zowel verklaard door de komst van vrouwen, die reeds besneden zijn, afkomstig uit landen waar VGV uitgevoerd wordt, als door geboorten in België van meisjes wiens moeders besneden werden (de tweede generatie). De regionale spreiding van het aantal vrouwen en meisjes die reeds getroffen werden door VGV of hiertoe het risico lopen, wordt, sinds de laatste prevalentiestudie in 2016, als volgt opgedeeld: 11.000 in het Vlaamse Gewest, 8.000 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, 5.500 in het Waalse Gewest en 1.200 in het opvangnetwerk voor verzoekers¹ internationale bescherming. De provincies met de

¹ Voor de vlotte leesbaarheid van het document, werd ervoor gekozen de toevoeging (v/m/x), verwijzend naar de verschillende genderidentiteiten van de doelgroepen, weg te laten. Er wordt gestreefd naar een neutrale benaming, indien van toepassing, van verschillende beroepen en andere functies.

hoogste prevalentie zijn Brussel, Antwerpen en Luik. Maar ook in andere Belgische (en vooral Vlaamse) steden en gemeenten stijgt het aantal.² Het verzoek om vrouwelijke genitale verminking uit te voeren, bestaat ook in België: gynaecologen, urologen hebben dergelijke verzoeken van ouders ontvangen. Men kan ook veronderstellen dat kinderen tijdens de vakantie naar het thuisland van hun ouders het risico lopen besneden te worden. Het is daarom even belangrijk om middelen in te zetten om zowel vrouwelijke genitale verminking bij meisjes te voorkomen als om hun moeders en andere vrouwen, die al getroffen werden door VGV, te ondersteunen.

2. Presentatie van het aanbod

2.1. Werkingsgebied

Vrouwelijke genitale verminking is sinds 2001 expliciet bij wet verboden in België (art.409 SWB). Volgens de cijfers van de meest recente prevalentiestudie (2016) wonen er in Vlaanderen meer dan 11.000 vrouwen en meisjes die reeds besneden zijn of het risico lopen om besneden te worden. Wat huwelijksdwang betreft, zijn er geen officiële cijfers beschikbaar in Vlaanderen of België. Experts nemen aan dat deze problematiek veelal onder de radar blijft, maar desalniettemin zeker aanwezig is binnen verschillende bevolkingsgroepen. Ook hierbij kan gesteld worden dat huwelijksdwang blijvend zal voorkomen, en zelfs in stijgende lijn, indien niet preventief ingezet wordt op sensibilisering.³

Om een kwaliteitsvolle en laagdrempelige ondersteuning en preventie te kunnen blijven bieden, acht GAMS het noodzakelijk regionale inloopmomenten te organiseren in elke provincie en deze te verankeren binnen de werking van de reeds opgerichte Huizen van het Kind. Op die manier richt de preventie op vlak van VGV en gedwongen huwelijken zich op families en (toekomstige) ouders die in Vlaanderen gevestigd zijn en wiens welzijn en dat van hun kind prioritair is.

2.2. Aard

Gezinsondersteunend aanbod ter preventie van vrouwelijke genitale verminking en gedwongen huwelijken

2.3. Doelgroep

Alle personen (minderjarige meisjes, vrouwen en (toekomstige) gezinnen) die geconfronteerd worden met vrouwelijke genitale verminking, huwelijksdwang en/of andere vormen van

² Dubourg, D., & Richard, F. (2018). Schatting van de prevalentie van in België wonende vrouwen en meisjes die vrouwelijke genitale verminking ondergingen of het risico lopen om verminkt te worden, 2018. Geraadpleegd op 27 september 2018 via

https://igvmiefh.belgium.be/sites/default/files/downloads/20180302_fgm_prevalencestudy_12_pages_nl.pdf

³ Leye, E., & Sabbe, A. (2015). 2. Gedwongen huwelijken. Geraadpleegd op 27 september 2018, <https://www.kennisplein.be/Documents/Gedwongen%20huwelijkenDEF.pdf> en Leye, E., & Sabbe, A. (2016). Huwelijksdwang in België. Geraadpleegd op 27 september 2018 via https://igvmiefh.belgium.be/sites/default/files/nederlandse_samenvatting_matrifor.pdf

gender gerelateerd geweld (GGG). Hierbij wordt de kanttkening gemaakt dat de doelgroep van GAMS afgebakend wordt door herkomst; personen geconfronteerd met voorgaande vormen van GGG én afkomstig uit een land of regio waar vrouwelijke genitale verminking voorkomt.

Alle professionelen binnen het partnernetwerk in Vlaanderen en Brussel (K&G en alle actoren binnen de Huizen van het Kind, wijkgezondheidscentra, Lokale Opvang Initiatieven, OCMW, CBO Open School, CLB's en alle andere zorg- en hulpverleners)

2.4. Spreiding

Regionale werkingen in heel Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Fysieke permanentie in elke provincie (binnen een structuur van het Huis van het Kind)

2.5. Periode

1 januari 2021 – 31 december 2021

2.6. Doelstellingen

De werking kadert binnen het gezinsondersteunend aanbod ter preventie van VGV en gedwongen huwelijken en vindt haar regelgevende basis in onderstaande besluiten:

- Het besluit van de Vlaamse Regering van 28 maart 2014 tot uitvoering van het decreet van 29 november 2013 houdende de organisatie van preventieve gezinsondersteuning (zie <http://www.huizenvanhetkind.be/hk/Regelgeving/definitievegoedkeuringbvr/>).
- Het ministerieel besluit van 22 maart 2019 betreffende de regels voor de erkenning en de subsidiëring van een gezinsondersteunend aanbod ter preventie van vrouwelijke genitale verminking en gedwongen huwelijken (zie <https://www.kindengezin.be/img/Bijlage1-MB-subsidie-gezinsondersteunend-aanbod-preventie-VGV-gedwongen-huwelijken.pdf>).

Streefresultaat 1: Een gezinsondersteunend aanbod op vlak van VGV en gedwongen huwelijken tav betrokken doelgroepen

Acties:

- GAMS organiseert inloopspreekuren binnen 1 Huis van het Kind per provincie en dit gedurende een dagdeel per week (gemiddeld 2,5 uur + 1,5 uur administratieve opvolging dossiers). Hierbij biedt GAMS zowel een ambulante individuele begeleiding als advies via een telefonisch en digitaal onthaal.
- GAMS organiseert op regelmatige en structurele basis sensibiliseringsactiviteiten (in groep) voor de betrokken doelgroepen.

De begeleiding, het onthaal en de groepsactiviteiten worden georganiseerd door professioneel hulpverleners en eventueel cobemiddelaars zodat cultuur- en taalbarrières zo goed mogelijk weggenomen worden en het aanbod zo laagdrempelig mogelijk blijft.

Het aanbod wordt tevens afgestemd op de lokale noden die besproken worden met de lokale partners tijdens actorenoverleg Huizen van het Kind en tijdens tussentijdse evaluatiemomenten met de regionale steden (contactpersonen stedelijke convenanten).

Streefresultaat 2: Deskundigheidsbevordering op vlak van VGV en gedwongen huwelijken bij professionals werkzaam in Vlaanderen en Brussel, met een focus op cultuur sensitieve zorg

Acties:

- GAMS organiseert cultuur sensitieve vormingen en structurele interviews.
- GAMS voert operationeel onderzoek uit ahv cliëntenbestand en ontvangen signaleringen (risicosituaties) om de kennis over gedwongen huwelijken en VGV in Vlaanderen te vergroten en te verspreiden ahv een jaarrapport en studiedag.
- GAMS neemt deel aan netwerkvergaderingen, platforms en coalities om zo samenwerkingsverbanden met partners te versterken en hen te ondersteunen in de gemeenschappelijke strijdpunten en dit zowel op regionaal, nationaal als internationaal niveau.

3. Projectresultaat 1:

Een gezinsondersteunend aanbod op vlak van VGV en gedwongen huwelijken tav betrokken doelgroepen

3.1. Methode

Ondersteuning van de doelgroep door middel van psychosociale, ambulante begeleiding op maat via een individueel gesprek tijdens een permanentie in de verschillende provincies, door deelname aan een supportgroep en/of via een sensibiliseringsactiviteit georganiseerd in de verschillende provincies in Vlaanderen en het tweetalig Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

GAMS organiseert individuele begeleiding en groepsactiviteiten voor de betrokken doelgroepen.

- GAMS maximaliseert de informatieoverdracht door het inzetten van cobemiddelaars als neutrale brugfiguur.
- GAMS werkt maximaal samen met bestaande kanalen en lokale partners en neemt regelmatig deel aan overlegmomenten en houdt de vinger aan de pols betreffende de lokale noden door middel van het organiseren van tussentijdse evaluatiemomenten met lokale overheden (contactpersonen stedelijke convenanten).

- GAMS geeft individuele psychosociale begeleiding op maat (fysiek, telefonisch of digitaal) en biedt ondersteuning via structurele supportgroepen.
- GAMS organiseert ad hoc sensibiliseringsactiviteiten voor betrokken doelgroepen.
- Alle leden van GAMS vzw (professioneel team, cobemiddelaars, sympathisanten) verwijzen aanmeldingen uit Vlaanderen naar de betreffende permanenties en het groepsaanbod.

3.2. Indicatoren

- Aantal individuele gesprekken per provincie: streefdoel: 4 per maand (gemiddeld)
- Aantal adviesmomenten (telefonisch en digitaal) voor de doelgroep: 10 per maand (gemiddeld)
- Aantal sensibiliseringsactiviteiten per provincie: streefdoel: 1 per trimester (gemiddeld)
- Aantal deelnemers per sensibiliseringsactiviteit: streefdoel: 8 per activiteit (gemiddeld)

3.3. Resultaten

3.3.1 Individuele begeleiding

	2021	2020	2019
Regio			
Antwerpen	62	65	124
West-Vlaanderen	3	11	3
Brussel	244	138	146
Gent	63	28	22
Hasselt	1	1	0
Leuven	10	6	5
TOTAAL	383	249	300

Net zoals vorig jaar, nam Jessica Tatout, sociaal werkster en projectverantwoordelijke, de individuele gesprekken en de groepsactiviteiten op zich en dit vooral in de regio's Gent, West-Vlaanderen en Brussel. Jessica werd vanaf midden april tot midden september vervangen door Inne Declerck omwille van zwangerschaps- en moederschapsverlof.

Tijdens de infosessies en individuele gesprekken wordt opnieuw samengewerkt met cobemiddelaars. Eind 2021 was een vorming voorzien voor nieuwe cobemiddelaars. In dit kader werd een onderzoek uitgevoerd door studenten aan VUB, vakgroep criminologie, naar verwachtingen en noden van de cobemiddelaars. Jammer genoeg diende de vorming, die voorzien was begin december 2021, geannuleerd te worden omwille van de 4de golf van besmetting met het corona-virus. De vorming is nu voorzien voor april 2022.

Kelly Beutels, die de opvolgingen deed in Antwerpen en Limburg, maakte de keuze om verder te gaan als zelfstandig therapeute. In die zin bleef ze ook in 2021 verbonden aan GAMS voor zowel individuele begeleidingen, als voor het groepsaanbod, waar ze als vrijwillig therapeute de sessies mee ondersteunde. Haar vaste functie bij GAMS werd in februari 2021 overgenomen door Ladan Dirir. Ladan neemt voorlopig vooral de individuele begeleidingen en sensibiliseringsactiviteiten op zich. De Somali-sprekende doelgroep vindt via mond-op-mond reclame nu ook veel beter de weg naar de activiteiten van GAMS en aangezien Ladan direct met hen kan communiceren is dit een grote meerwaarde voor de organisatie.

Op vlak van individuele begeleidingen kan men vaststellen dat de situaties waarmee het team van GAMS geconfronteerd werd in 2021 steeds complexer worden door cumulatieve vormen van geweld. In lijn met de ontwikkelingen van een strategisch plan (zie bijlage, PPT met voorstelling pijlers) werd om deze reden ook een werkgroep 'sociale begeleiding' opgericht in 2021. Sociaal werksters van GAMS vanuit elke regio komen op regelmatige tijdstippen samen in een werkgroep om een betere omkadering uit te werken voor de sociale begeleidingen binnen GAMS. Aangezien de expertise van GAMS zich focust op de problematieken VGV en huwelijksdwang (met betrekking tot onze doelgroep), wordt verder nagedacht hoe er georiënteerd kan worden bij andere vormen van geweld. Er wordt een flowchart uitgewerkt en bekeken hoe de sociale begeleiding bij GAMS afgebakend kan worden, zonder personen af te wijzen. Hiervoor zet GAMS uiteraard ook in op bredere netwerken en samenwerkingen (zie verder in dit rapport).

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de verschillende vormen van geweld waarmee de doelgroep te maken krijgt en die benoemd worden tijdens het eerste onthaal gesprek bij GAMS:

Huwelijksdwang 29
Partnergeweld 13
Fysiek geweld 25
Eergerelateerd Geweld 5
Verbaal geweld 21
Psychologisch geweld 50
Seksueel geweld 20
Economisch geweld 3

Door de interne wissels binnen het team en de aanhoudende werkdruk door de complexere begeleidingen (cumulatieve vormen van geweld) werd gezocht naar een externe supervisor voor meer ondersteuning. Philip Lievens neemt sinds oktober 2021 de werkbegeleiding op voor het team van GAMS in Vlaanderen.

In 2021 startte GAMS in Antwerpen met een nieuwe samenwerking met de Dienst Gelijke Kansen. GAMS nam in dit kader deel aan onderzoek naar empowering van vrouwen met een

migratie-achtergrond en er worden plannen gemaakt voor een locatie in eigen beheer voor de permanentie in Antwerpen. Ook al zal de werking sterk verbonden blijven met de partners van het Huis van het Kind Pothoek, is gebleken dat een locatie in eigen beheer voordelen biedt, zeker wanneer men afhankelijk is van interne regelgevingen voor het organiseren van de activiteiten. GAMS zou eind 2022 – begin 2023 verhuizen naar de nieuwe locatie, die zich in dezelfde straat bevindt dan de huidige permanentie.

Ook in Gent werden de contactpersonen verantwoordelijk voor de opvolging van de stedelijke convenant aangesproken met de vraag uit te kijken naar een meer geschikte locatie. Het inloopsprekuur bij de Sloep vzw biedt minder mogelijkheden wat betreft het organiseren van groepsactiviteiten en aangezien GAMS deze opnieuw fysiek wenst te organiseren in 2022, werd de zoektocht naar nieuwe opportuniteiten ingezet.

Na 2 jaar uitstel werden eind 2021 ook alle puntjes op de i gezet om het inloopsprekuur in 2022 te starten in Hasselt. Hierbij werd ook een overlegmoment georganiseerd met het oog op het bekomen van een regionale convenant. Voorlopig werd dit nog niet toegezegd, maar er komt een tussentijdse evaluatie van de werking van GAMS in Hasselt om deze samenwerking verder te ondersteunen. In Kortrijk werd een eerste webinar georganiseerd voor de 1ste lijn medewerkers en vandaaruit werd ook de nood naar een inloopsprekuur geuit. Voorlopig wordt deze vraag opgevangen door de overeenkomst waarbinnen GAMS gebruik kan maken van de lokalen van het Huis van het Kind wanneer de vraag naar een individuele begeleiding zich stelt en alle begeleidingen en vormingen door gefactureerd kunnen worden aan de stad.

Tot slot wordt een overzicht gegeven van de opvolgingsgesprekken die GAMS daarnaast opneemt (ten opzichte van de doelgroep). Het betreft hier cijfers met betrekking tot de sociaal-psychologische begeleiding (per telefoon en mail) van de betrokken personen.

De tweede kolom in de tabel hieronder geeft de contacten met professionals weer. Deze contacten hebben betrekking op de opvolging van een begeleiding, maar ook op vragen rond gespreksvoering, de vraag naar de ondersteuning van een cobemiddelaar en/of vragen naar gespecialiseerde artsen, advocaten, kortom; naar regionale, gespecialiseerde hulpverlening op maat. Er moet wel bij gesteld worden dat er een onderscheid gemaakt kan worden tussen reële risicosituaties die een intensief en langdurig hulpverleningstraject vragen enerzijds en contactmomenten met professionals waarbij GAMS eerder een adviserende rol opneemt anderzijds. De opvolging van de risicosituaties wordt verder in het rapport opgenomen (onder het tweede werkingsresultaat).

Opvolging doelgroep		Consult en Advies tav professionals	
Antwerpen	45	Antwerpen	53
Brussel (NL-talig)	126	Brussel (NL-talig))	110
Gent	78	Gent	91
Hasselt	3	Hasselt	1
Leuven	16	Leuven	15
West-Vlaanderen	1	West-Vlaanderen	5
Andere regio's in		Andere regio's in	
VL	/	VL	/
TOTAAL	269		270

In vergelijking met de cijfers van vorig jaar valt een stijging op van het aantal contactmomenten met professionals (2020: 204). De contacten met de doelgroep kenden dan weer een lichte daling (2020: 334). Dit laatste is te verklaren door het feit dat er weer meer fysieke contacten waren en de begeleidingen minder verder gezet werden per telefoon of digitale kanalen (zoals in de periodes in 2020 waarin fysieke ontmoetingen niet mogelijk waren omwille van de corona-maatregelen), zie stijgingen aantal individuele begeleidingen.

3.3.2 Resultaten sensibiliseringsactiviteiten

Sensibiliseringsactiviteiten				
Datum	Stad	Organisatie	Aard	Aantal
1/04/2021	Vlaanderen (digitaal)	GAMS	Stress management et psycho-educatie	8
8/04/2021	Vlaanderen (digitaal)	GAMS	Stress management et psycho-educatie	7
15/04/2021	Vlaanderen (digitaal)	GAMS	Stress management et psycho-educatie	8
15/04/2021	Vlaanderen (digitaal)	GAMS	Stress management et psycho-educatie	7
29/04/2021	Vlaanderen (digitaal)	GAMS	Stress management et psycho-educatie	6
29/04/2021	Vlaanderen (digitaal)	GAMS	Stress management et psycho-educatie	7
6/05/2021	Vlaanderen (digitaal)	GAMS	Stress management et psycho-educatie	3
11/05/2021	Vlaanderen (digitaal)	GAMS	Stress management et psycho-educatie	7
14/05/2021	Brussel	Sister's House	Atelier Seksuele en reproductieve rechten	3
20/05/2021	Vlaanderen (digitaal)	GAMS	Stress management et psycho-educatie	2
27/05/2021	Brussel	GAMS	Mannengroep	3
28/05/2021	Brussel	GAMS	Supportgroep vrouwen	13
10/06/2021	Brussel (digitaal)	GAMS	Kennismaking met GAMS in Tigrinya	3
18/06/2021	Brussel	Sister's House	Atelier Seksuele en reproductieve rechten	10
18/06/2021	Brussel (digitaal)	BON	Feel safe in Brussels, at home and on the st	5
18/06/2021	Brussel (digitaal)	BON	Se sentir en sécurité à Bruxelles, à la maison	2
24/06/2021	Brussel	GAMS	Mannengroep	2
25/06/2021	Brussel	GAMS	Supportgroep vrouwen	9
15/07/2021	Brussel	GAMS	Mannengroep	2
16/07/2021	Brussel	GAMS	Supportgroep vrouwen	9
26/07/2021	Gent	GAMS	Atelier Meditatie	2
2/08/2021	Gent	GAMS	Atelier Meditatie	5
6/08/2021	Brussel	GAMS	Atelier Meditatie	4
13/08/2021	Brussel	GAMS	Atelier Meditatie	5
20/08/2021	Brussel	GAMS	Atelier Meditatie	2
17/09/2021	Brussel	Sister's House	Atelier Seksuele en reproductieve rechten	9
8/10/2021	Brussel	Sister's House	Atelier Seksuele en reproductieve rechten	13
12/10/2021	Antwerpen	GAMS	Stress management et psycho-educatie	4
19/10/2021	Antwerpen	GAMS	Stress management et psycho-educatie	4
9/11/2021	Antwerpen	GAMS	Stress management et psycho-educatie	4
23/11/2021	Antwerpen (digitaal)	GAMS	Stress management et psycho-educatie	2
22/10/2021	Brussel	GAMS	Atelier Seksuele en reproductieve rechten	7
29/10/2021	Brussel	GAMS	Atelier Seksuele en reproductieve rechten	15
19/11/2021	Brussel	GAMS	Atelier Seksuele en reproductieve rechten	6
26/11/2021	Brussel	GAMS	Atelier Seksuele en reproductieve rechten	12
26/11/2021	Brussel	Sister's House	Atelier Seksuele en reproductieve rechten	nuleerd door besmetting covis in huis
10/12/2021	Brussel	Sister's House	Atelier Seksuele en reproductieve rechten	nuleerd door besmetting covis in huis
21/12/2021	Brussel	Huis van het Kind	VGV bij moedergroep	8

Uit het overzicht van het groepsaanbod blijkt dat er dit jaar meer ingezet werd op stress management en meditatietechnieken. Ook tijdens de mannengroep en de supportgroepen voor vrouwen in Brussel werd de impact van de covid-maatregelen op het dagelijks leven van de doelgroep behandeld. De Covid-maatregelen en de verstrengingen op basis van besmettingspieken hadden dus niet alleen een invloed op de organisatie van de bijeenkomsten (digitaal of fysiek), maar ook op de inhoud van de gesprekken. Door de groepssessies online te organiseren, probeerde GAMS de regionale limieten te doorbreken. Toch moet gesteld worden dat ook hier de toeleiding vaak heel moeizaam verliep. De aanwezigheden bij de digitale groepsactiviteiten liggen hier dan ook lager dan bij de fysieke. Vooral de toeleiding vergt een zeer aanklampende aanpak. Vandaar dat de tweede reeks georganiseerd werd voor een vaste, kleinere groep van vrouwen die via residentiële begeleiding (binnen de opvangcentra voor asielzoekers onder andere) makkelijker te mobiliseren waren. Deze aanpak zal ook voortgezet worden in 2022; de organisatie van online sessies die georganiseerd worden per taalgroep en waarbij de toeleiders ook de logistieke zaken mee kunnen opvolgen.

Tijdens het vorige werkingsjaar 2020 werd al een opzet gemaakt van een draaiboek rond krachtgericht werken waarin de groepen rond stressmanagement uitgewerkt werden. GAMS kon in 2021 ook rekenen op de steun van oud-collega, Kelly Beutels, die zich als zelfstandig therapeute vrijwillig engageerde bij GAMS om de groepswerking mee te ondersteunen. Zij begeleidde de online groepssessies in Vlaanderen. Verder schreef zij ook een naslagwerk uit over de ervaringen met het krachtgericht groepswork bij GAMS, op basis van interviews met een aantal deelnemers. Het draaiboek kan verder ingezet worden voor de uitwerking van het groepsaanbod bij GAMS en fungeerde tegelijkertijd als basis voor haar eindwerk als « Psychotherapeut in de Interactionele vormgeving: Integratieve psychotherapie en counseling met cliëntgerichte-experientiële basis ». In Brussel worden de groepswerkingen ook telkens 'in binoom' georganiseerd door een sociaal werkster en psychologe.

Opnieuw kan vastgesteld worden dat GAMS er, ondanks de moeilijkheden en beperkingen omwille van de corona-maatregelen, toch in slaagde een aanzienlijk aantal activiteiten te organiseren, telkens rekening houdend met een beperkte omvang van de groep.

Enkel de groep voor zwangere vrouwen kon in 2021 nog niet georganiseerd worden. Wel werd een nieuwe collega-vroedvrouw aangenomen, Pauline Soupa, die in december aan de slag kon bij GAMS en voor begin 2022 staan er alvast een aantal sessies voor deze doelgroep op het programma.

4. Projectresultaat 2

Deskundigheidsbevordering op vlak van VGV en gedwongen huwelijken bij professionals werkzaam in Vlaanderen, met een focus op cultuur sensitieve zorg

4.1. Methode

GAMS organiseert cultuur sensitieve vorming/ondersteuning voor direct betrokken professionelen/intermediairs.

- Prioritaire aandacht gaat naar intermediairs/professionelen die regelmatig in contact komen met de doelgroep (bv. Eerstelijnswerkers in de zorg en de hulpverlening...)
- In overleg met de partners wordt bekeken wat de noden zijn en hoe het aanbod best vorm kan krijgen (infosessie, workshop, intervisie/supervisie,...). Naast de organisatie van eigen, aparte vormingen moet ook de mogelijkheid overwogen worden om vorming aan te bieden binnen bestaande activiteiten van de partners.
- GAMS vangt risicosituaties op en biedt ondersteuning aan partners betreffende complexe casussen op vlak van VGV, huwelijksdwang en/of andere vormen van GBV.
- GAMS voert operationeel onderzoek uit ahv cliëntenbestand en ontvangen signalementen (risicosituaties) om de kennis over gedwongen huwelijken en VGV in Vlaanderen te vergroten en te verspreiden ahv een jaarrapport en studiedag.
- GAMS neemt deel aan netwerkvergaderingen, platforms en coalities om zo samenwerkingsverbanden met partners te versterken en hen te ondersteunen in de gemeenschappelijke strijdpunten en dit zowel op regionaal, nationaal als internationaal niveau.

4.2. Indicatoren

- Aantal uitgevoerde vormingen en/of intervisiemomenten: 2 vormingen per provincie per jaar
- Aantal deelnemers opleiden tot referentiepersonen: streefdoel: 10 per vorming
- Aantal ontvangen signalementen (melding risicosituaties of vraag om advies/doorverwijzing) bij GAMS vzw (effectmeting): streefwaarde: 30 per jaar (met percentuele stijging per jaar). GAMS maakt hiervan een analyse om zo de kennis over de aard en aanpak van VGV en gedwongen huwelijken te versterken. De uitkomst hiervan wordt opgenomen in het jaarrapport.
- Aantal deelnemers aan de jaarlijkse studiedag ter presentatie van het jaarrapport en de ontwikkelingen op vlak van VGV en gedwongen huwelijken in Vlaanderen.
- Aantal deelnames aan overlegmomenten en samenwerkingsverbanden: 8 per jaar.

4.3. Resultaten

4.3.1 Vormingen

Datum	Stad	Organisatie	Aard van de vorming	Profiel	Aantal
14/01/2021	Antwerpen	WGC 't Spoor en De Regent	VGv: een beter begrip voor een betere begeleiding	Medisch	15
21/01/2021	Vlaanderen	GAMS	Online vorming: gesprekstechnieken en cases	Divers	47
2/02/2021	Leuven	KUL	VGv: een beter begrip voor een betere begeleiding	Studenten huisartsgeneeskunde	11
4/02/2021	Leuven	OCMW	VGv: een beter begrip voor een betere begeleiding	OCMW-medewerkers	22
12/02/2021	Gent	Richtpunt Gent	VGv: een beter begrip voor een betere begeleiding	Leerkrachten en CLB-medewerkers	10
15/02/2021	Leuven	OCMW	VGv: een beter begrip voor een betere begeleiding	OCMW-medewerkers	15
24/02/2021	Nationaal	NANSEN	Internationale bescherming obv risico VGv	Advocaten Vreemdelingenrecht	34
25/02/2021	Leuven	OCMW	VGv: een beter begrip voor een betere begeleiding	OCMW-medewerkers	15
11/03/2021	Leuven	OCMW	VGv: een beter begrip voor een betere begeleiding	OCMW-medewerkers	21
15/03/2021	Antwerpen	Karel de Grote Hogeschool	VGv: Beter begrip voor betere begeleiding	Ierarenopleiding	14
18/03/2021	Leuven	OCMW	VGv: een beter begrip voor een betere begeleiding	OCMW-medewerkers	10
23/03/2021	Vlaanderen	Fedasil	Traject VGv	Medische diensten Fedasil Noord	27
22/04/2021	Kortrijk	Stad Kortrijk, Huis van het Kind	VGv: een beter begrip voor een betere begeleiding	Divers (1ste lijn medewerkers)	24
28/04/2021	Antwerpen	Reach Out, Dokters van de Wereld	Vorming VGv, GBV et huwelijksdwang	Divers (1ste lijn medewerkers)	87
29/04/2021	Antwerpen	Reach Out, Dokters van de Wereld	Vorming VGv, GBV et huwelijksdwang	Tolken	11
5/05/2021	Antwerpen	ITG	VGv en sensibiliseringsstrategieën	Studenten Master Volksgezondheid	18
23/06/2021	Brussel	Humanitaire Hub, AzG en DvdW	VGv: een beter begrip voor een betere begeleiding	Medisch	15
21/09/2021	Mechelen	Stad Mechelen	Huwelijksdwang Project 'k Zie u zitten	Divers	12
11/10/2021	Gent	WGC De Punt	VGv: algemene infosessie	Medisch	14
12/10/2021	Antwerpen	MARA-project	Presentatie GAMS en VGv	Sociaal werkers	14
12/10/2021	Antwerpen	Joba Autonoom Wonen Vluchtelingenwer	VGv: algemene infosessie	Sociaal werkers	11
20/10/2021	Leuven	UCLL	VGv: Beter begrip voor betere begeleiding	Studenten verpleegkunde	22
21/10/2021	Lier	Thomas Moore	VGv: Beter begrip voor betere begeleiding	Studenten vroedkunde	18
4/11/2021	Antwerpen	Huis van het Kind Pothoek	Aanpak en preventie van VGv	Partners huis van het Kind Pothoek	11
18/11/2021	Leuven	Stad Leuven	Aanpak en preventie VGv	Divers (1ste lijn medewerkers)	34
18/11/2021	Gent	Stad Gent, Dienst IFG	Huwelijksdwang	Partners via de Ketenaanpak EGG	25
23/11/2021	Antwerpen	Lejo	Werkings GAMS en introductie VGv	Jongerenwerking	9
23/11/2021	Mechelen	Stad Mechelen	Huwelijksdwang Project 'k Zie u zitten	Divers	19
2/12/2021	Antwerpen	ITG	VGv: Beter begrip voor betere begeleiding	Medisch	40
7/12/2021	Leuven	KUL	VGv: een beter begrip voor een betere begeleiding	Studenten huisartsgeneeskunde	27
10/12/2021	Turnhout	Thomas Moore	VGv: Beter begrip voor betere begeleiding	Studenten vroedkunde	19
15/12/2021	Gand	Stad Gent, Dienst IFG	Huwelijksdwang	Partners via de Ketenaanpak EGG	25

Bij het bekijken van bovenstaande tabellen valt meteen op dat GAMS, globaal gezien, niet tekort schiet in de deskundigheidsbevordering van verschillende doelgroepen van professionals in Vlaanderen. De vormingen worden zowel intern, op vraag en op maat van bestaande teams en organisaties aangeboden, als door GAMS zelf georganiseerd voor deelnemers met uiteenlopende profielen. Binnen de meeste vormingen (tenzij voor een specifiek medisch publiek, waarbij de focus gelegd wordt op VGv) komen alle vormen van GBV aan bod en worden signalen van risicosituaties meegegeven zowel als gesprekstechnieken. In 2021 werd daarbij ook extra ingezet op huwelijksdwang als een vorm van gendergerelateerd geweld. GAMS werd zowel door de Stad Gent, als de Stad Mechelen gevraagd om haar expertise en ervaringen hierin te delen met de hulpverlening tijdens vormingen. GAMS werkte ook mee aan een draaiboek voor de stad Mechelen en nam deel aan bijeenkomsten binnen een Europees project rond Forced Marriage, in België getrokken door La voix des Femmes.

Verder werkte GAMS aan de publicatie van een detectometer VGv, een tool waarbij een risico op VGv gedetecteerd en geanalyseerd kan worden. De tool kan hier bekeken worden: [Detectometer: een tool voor professionals \(m/v/x\) - Stratégies concertées de lutte contre les mutilations génitales féminines \(strategiesconcertees-mgf.be\)](https://strategiesconcertees-mgf.be/).

Hierrond zullen vormingen georganiseerd worden in de loop van 2022 door het team van GAMS dat teven versterkt werd door een juriste, Lotte Beukenhout, die eind 2021 aan de slag

kon bij GAMS. Door de nieuwe tool en de versterking van het juridisch team binnen GAMS, zal de organisatie in staat zijn een nog betere begeleiding te bieden bij de opvolgingen risicosituaties nationale bescherming VGV.

Ook in 2021 slaagde GAMS er echter nog niet in de spreiding van de vormingen te verbeteren. Naast de webinar in Kortrijk werden andere vormingsdagen in West-Vlaanderen geannuleerd wegens corona-maatregelen. In 2022 staat er alvast een samenwerking op de planning met het AZ Groeninge. Ook in Limburg verwacht GAMS meer vormingen te kunnen organiseren, na de opening van het spreekuur in Hasselt. Er werden al overlegmomenten voorzien met de partners van het Huis van het Kind en de Dienst Gelijke Kansen en Inburgering.

Tot slot werd de laatste hand gelegd aan de online-leermodule over VGV in samenwerking met K&G. De leermodule werd online gezet en in 2022 werden al een aantal vormingsmomenten voorzien in dit kader.

4.3.2 Risicosituaties

Datum	Stad	Doorverwijzer	Aard
16/03/2021	Antwerpen	Gezinsbegeleider	Risico VGV
17/03/2021	Kortrijk	Politie	Risico VGV en Gedwongen Huwelijk
26/03/2021	Gent	WGC	Risico VGV
28/07/2021	Antwerpen	K&G	Risico VGV
2/09/2021	Brussel	Leerkracht	Risico VGV en Gedwongen Huwelijk
13/09/2021	Gent	Moeder en CAW	Risico VGV
16/09/2021	Gent	Politie	Risico Gedwongen Huwelijk
16/09/2021	Gent	Ketenaanpak EEG	Risico Gedwongen Huwelijk
16/09/2021	Kortrijk	Politie	Risico VGV en Gedwongen Huwelijk
14/10/2021	Gent	WGC	Gedwongen Huwelijk
20/12/2021	Antwerpen	MARA	Risico VGV en IFG
22/12/2021	Antwerpen	K&G	Risico VGV

In 2021 zien we een lichte daling van de meldingen van risicosituaties voor Vlaanderen tov andere jaren. Dit kan verklaard worden door de onmogelijkheid tot het internationaal reizen door de beperkingen in het kader van de corona-maatregelen.

Toch bleek de intensiteit van de meldingen opnieuw hoog. Zo werd er bijvoorbeeld melding gemaakt van een sterk vermoeden van een uitgevoerde VGV, reeds vastgesteld door een pediater. GAMS heeft bij deze risicosituaties ondersteuning geboden aan het team dat het gezin residentieel begeleidde, aan de moeder en aan het meisje in kwestie. Uiteindelijk werd het vermoeden ontkracht door een gespecialiseerd gynaecologe en pediater en was GAMS in staat de gespannen relatie tussen hulpverlening en moeder te ontlasten.

Verder kreeg GAMS ook de melding binnen van een risico op een gedwongen huwelijk waarbij de collega's het meisje in kwestie ondersteunden bij het verlaten van het ouderlijk huis en haar toeleidden tot opvang en een aanvraag internationale bescherming op vlak van een risico op VGV en gedwongen huwelijk. Dit meisje wordt nog steeds opgevolgd door de sociaal werkster en psychologe bij GAMS. GAMS werd hierbij zelf ook gecontacteerd door de familie in het land van herkomst van het meisje. Op aanraden van de juriste binnen GAMS werd hier verder niet op ingegaan.

Zoals eerder beschreven werd, werkte GAMS aan nieuwe tool ter detectie en begeleiding van risicosituaties, de detectometer. Ook werd er een collega juriste aangesteld waardoor de begeleiding van risicosituaties beter georganiseerd kan worden intern en GAMS geen beroep hoeft te doen op externe juridische begeleiding op vlak van nationale bescherming. Onder impuls van het juridische team zal ook een werkgroep opgericht worden om de interne procedures op punt te stellen.

4.3.3 Jaarrapport

De voorstelling van het jaarrapport in de vorm van een conferentie of netwerkdag liet ook in 2021 op zich wachten. Omwille van de beperkingen voor fysieke bijeenkomsten werd beslist dit uit te stellen tot de beperkingen in het kader van de corona-maatregelen opgeheven worden.

4.3.4 Samenwerkingen

Stad	Partner	Aard samenwerking
Antwerpen		
	Prenataal Overleg De Wijk en Pothoek	Deelname overleg
	Onthaal en Spreekurenteam	Deelname overleg
	Actorenoverleg HvhK Pothoek	Deelname overleg
	WelzijsOverlegNoord	Deelname overleg
	PANZA	Deelname Netwerk
	Wie is wie 2060	Deelname Lerend Netwerk
	Ketenaanpak IFG	Casusbespreking
Brussel		
	Born in Brussels	Deelname Tool
	Werkgroep IFG (Equal)	Deelname overleg
Gent		
	Ketenaanpak IFG	Casusbespreking
	Werkgroep IFG (Stad Gent)	Deelname overleg Lerend netwerk
	Actorenoverleg De Sloep vzw	Deelname overleg
	Netwerktafel Vluchtelingen	Deelname overleg
Mechelen		
	Ketenaanpak IFG	Overleg Project Gedwongen Huwelijk
Overkoepelend		
	Sensoa Jongeren Forum	Deelname forum
	Sensoa Zanzu Forum	Deelname forum
	Kinder Rechten Coalitie	Lid Algemene Vergadering

GAMS bleef zich ook in 2021 engageren tot deelname aan verschillende (digitale) overlegmomenten dit zowel met regionale netwerken van samenwerkingspartners, als nationale, overkoepelende organen. Sinds de oprichting zetelt GAMS ook in de Raad van Bestuur van End FGM, het Europese overkoepelende netwerk van organisaties die strijden tegen VGV, GH en andere vormen van GBV.

Binnen de overlegstructuren waar GAMS aan deelneemt, wordt GAMS vaak gesolliciteerd voor haar expertise omtrent VGV en gedwongen huwelijken. Verschillende casussen worden op die manier voorgelegd door andere participanten waarop GAMS een overzicht kan bieden van verschillende opvolgsmogelijkheden. Zo werd er ook melding gemaakt van een risicosituatie via het lerend netwerk EEG in Gent, waaraan verschillende stakeholders waaronder referentieambtenaren bij politie diensten deelnemen. Ook werd er via de samenwerking binnen het project 'k zie u zitten in Mechelen rond huwelijksdwang een overleg ingepland tussen GAMS en het FJC om de samenwerkingen op vlak van preventie huwelijksdwang te verbeteren. Tot slot werden via de werkgroep IFG en het lerend netwerk EEG in Gent de nood geuit tot het organiseren van vorming rond huwelijksdwang, wat GAMS samen met OTA vzw op zich nam.

5. Overleg overheden

Datum	Bestuur	Contactpersonen	Bevoegdheden	Onderwerp
27/01/2021	Federaal	Els Van Hoof	Parlementslicid (CD&V)	Budget in Vlaanderen ter versterking van de werking van GAMS en preventie VGV, registratiesystemen in de
1/02/2021	Vlaanderen	Daphne Costes, Jori De Coster	Dienst Gelijke Kansen en Agentschap	Structurele fondsen Vlaanderen
5/02/2021	Federaal	Sammy Mahdy	Staatssecretaris Asiel en Migratie	Nood aan erkenning statuut ouders van meisjes erkend als vluchteling op basis van VGV
24/06/2021	Vlaams	Yonina Willemse	Beleidsmedewerker Departement Welzijn	Lotgenotengroepen seksueel geweld en structurele ondersteuning GAMS
16/12/2021	Vlaams	Kabinet Ministers Beke (Toon Vandeuren), Somers (Lieselotte Thys), Demir (Noor Verbeeck)	Vlaamse overheid Welzijn, integratie, Gelijke Kansen en Justitie	Ondersteuning werking GAMS; preventie en aanpak VGV en huwelijksdwang

GAMS blijft inzetten op overleg met de verschillende overheden en probeert op deze manier ook politiserend te werken door noden binnen de doelgroepen en de noden die men voelt op het terrein aan te kaarten bij de politiek. GAMS klaagt bij de verschillende instanties ook structureel het tekort aan financiering aan voor de preventie van VGV en gedwongen huwelijken in Vlaanderen. GAMS werd ook uitgenodigd om mee te werken aan het Nationaal Actieplan (NAP) tegen Geweld tegen Vrouwen onder leiding van staatssecretaris Sarah Schlitz. De preventie van VGV staat meermaals vermeld in het actieplan en werd (deels) ook overgenomen door het Vlaamse plan tegen gendergerelateerd geweld.

6. Conclusie

Opnieuw zal ook het jaar 2021 te boek komen te staan als een jaar waarin de impact van de pandemie zich liet voelen. Vooral de groepswerkingen kwamen nog niet tot zijn recht en de activiteiten die GAMS met de uitbreiding van haar werking voor ogen had in West-Vlaanderen en Limburg konden nog niet gerealiseerd worden.

Toch kan men al een kleine evolutie vaststellen in de rapportering sinds het begin van de structurele ondersteuning van GAMS vanuit het Agentschap Opgroeien in 2019 en dit in de positieve zin. De data die intern bijgehouden worden bij GAMS worden ook steeds accurater waarbij men poogt te voldoen aan de indicatoren die vooropgesteld en aangepast worden tijdens de jaarlijkse evaluatiemomenten tussen GAMS en de contactpersonen bij het Agentschap Opgroeien.

Ook al blijft de werkdruk zeer hoog voor het kleine team in Vlaanderen, zeker in vergelijking met de groeiende doelgroep in dit deel van het land, slaagde GAMS er toch in al een aantal verbeteringen door te voeren op vlak van de begeleiding risicosituaties en nationale bescherming. Zo werd werk gemaakt van strategisch plan (zie PPT in bijlage) waarbij de focus opnieuw gelegd werd op 'Bescherming'. In dit kader werd het juridisch team bij GAMS ook uitgebreid en werkt er sinds december 2021 ook een tweetalige juriste bij GAMS die het team in Nederlandstalig Brussel (en bij uitbreiding Vlaanderen) mee ondersteunt.

Verder werd ook intern werk gemaakt van een werkgroep 'Sociale begeleiding' en een werkgroep 'Opvolging risicosituaties' (wordt opgestart begin 2022) waarbij de missie van GAMS namelijk de (inter)nationale bescherming van meisjes en vrouwen die een risico lopen op VGV en huwelijksdwang weer op scherp gesteld wordt. De werkgroepen werken aan een verbetering van de interne procedures om de kwalitatieve sociale begeleiding en het preventiewerk te waarborgen.

Tot slot werden de signalen van de hoge werkdruk en de intensiteit van de begeleidingen en opvolgingen van de risicosituaties goed opgevangen en werden er supervisiemomenten georganiseerd ter verbetering van het algemeen welzijn van de medewerkers van GAMS en ter preventie van burn-out. Uit het overzicht van de overlegmomenten blijkt dat GAMS deze signalen ook verder zal aankaarten met de bevoegde overheden opdat we kunnen blijven streven naar een kwaliteitsvolle en hoogwaardige ondersteuning en preventie in de strijd tegen VGV, huwelijksdwang en andere vormen van gendergerelateerd geweld.